

Investeringsbehov 2028-2037

Fastställt av socialnämnden
Framtagen av socialförvaltningen
Datum 2026-10-22
Gäller 2028-2037
Ärendenr SON 2026/485
Version [1.0]

Investeringsbehov 2028-2037

Innehåll

1. Sammanfattning	1
2. Bakgrund till investeringsbehov.....	2
3. Behov utifrån demografisk utveckling	2
4. Behov utifrån ändrad lagstiftning	3
5. Övriga investeringsbehov, ej lokaler	3
6. Driftkonsekvenser	3
7. Investeringsbehov sammanfattning	4

1. Sammanfattning

Den demografiska utvecklingen, med fler äldre personer på Gotland, gör att socialförvaltningen kommer att ha ett ökat behov av insatsen särskilt boende och därmed flera nya särskilda boende. Enligt den senaste befolkningsprognosen behöver det två nya boenden med 90 platser de närmaste 10 åren. Förändringen mot föregående års investeringsbehov är att ett särskilt boende flyttats fram ett år, vilket innebär att investeringsmedel behövs 2029 och 2030. I övrigt är bedömningen att det finns behov av två nya bostäder med särskild service enligt LSS, samt ett ändamålsenligt och större boenden med särskilt stöd enligt SoL.

Bedömningen är att investeringsbehovet i lokaler uppgår till runt 675 miljoner kronor 2028 till 2037. Övriga behov av investeringar bör rymmas inom den årliga investeringspotten på 8 miljoner kronor. Totalt investeringsbehov för socialförvaltningen uppskattas till runt 755 miljoner kronor de närmaste 10 åren.

De senaste åren har kostnaderna för nybyggda lokaler ökat betydligt och hyror från brukare täcker allt mindre del av lokalkostnaderna. Det går inte längre att finansieras både volymökning och ökade lokalkostnader med tillskottet från resursfördelningsmodellen.

Därför kommer socialnämnden att behöva begära tilläggsanslag för ökade lokalkostnader när nya boenden skapas.

2. Bakgrund till investeringsbehov

Syftet med att ta fram investeringsbehovet för respektive förvaltning är att få en samlad bild av regionens investeringsbehov baserat på den demografiska utvecklingen. En beskrivning av investeringsbehovet är också grund för nämndens förslag till investeringsäskande för de kommande fem åren, som redovisas i mål- och budgetskrivelsen.

Investeringsbehovet är baserat på socialförvaltningens Lokalbehov 2028-2037 som socialnämnden också ska besluta om 22 oktober 2026 samt Plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2024-2033 och Plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2025-2034. Detta ärende är en kort beskrivning av investeringsbehovet samt en kostnadsuppskattning. Socialförvaltningens investeringsbehov avser skattefinansierad verksamhet och utgår ifrån dagens penningvärde.

3. Behov utifrån demografisk utveckling

Särskilt boende för äldre

Den äldre befolkningen på Gotland kommer att öka och allra mest i åldrarna över 85 år vilket ökar behovet av särskilt boende för äldre. Så långt som befolkningsprognoserna sträcker sig, mot mitten av 2030-talet, syns ingen minskning.

I början av 2026 var det nya särskilda boendet Odvalds i Klintehamn klart. Boendet har 60 platser och de första 20 brukarna flyttade in februari. De kom från Åvallegården, som har avvecklats. Under våren har ytterligare 20 platser öppnats, och de återstående 20 platserna kommer att tas i anspråk efter behov. Det nya boendet bedöms täcka behovet fram till 2029.

Utifrån planen för särskilt boende, som bygger på befolkningsprognosen, är bedömningen att det behövs ytterligare cirka 200 nya platser på särskilt boende de närmaste 10 åren. Enligt planen så motsvarar lokalbehovet två boenden med 90 platser som bör stå klara för inflyttning 2030 respektive 2033.

Förstudier är genomförda och socialnämnden har förordat mark i Visby och Slite. Det är dock flera olika processer som tar tid innan marken kan användas för att bygga nya boenden. Till exempel planändringar och markundersökningar.

Övriga boenden

En ny boendeförsörjningsplan togs fram 2025 för **bostad med särskild service LSS och bostad med särskilt stöd SoL**. Sedan dess har ett privat boende med sex platser lagts ned vilket socialförvaltningen möter genom att öppna upp en gruppboende i Hemse. Här fanns lokaler som tidigare varit en gruppboende.

Framåt är bedömningen att det behövs två nya gruppboendestäder under planperioden. Det kan bli runt år 2029 respektive 2035. Då underlaget är litet är det dock svårt att prognostisera behovet av bostad med särskild service LSS.

Det är cirka 45 brukare som bor i **bostad med särskilt stöd SoL**. I egen regi finns ett boende med sex platser som finns på Korpenområdet. Fastigheten och bostäderna är inte fullt tillgänglighetsanpassade för verksamheten och skulle på sikt behöva ersättas med mer ändamålsenliga lokaler. Fler gruppboendestadsplatser i egen regi kan också ge lägre kostnader. Behovet bedöms vara ett boende med 10 till 15 platser inom perioden, troligen runt år 2030. Förstudier är genomförda och socialnämnden har förordat mark avseende bostad med särskilt stöd i Roma.

4. Behov utifrån ändrad lagstiftning

Stödboende (lågtröskelboende)

Troligen inget investeringsbehov i nuläget då upphandling av verksamheten snart är på gång.

5. Övriga investeringsbehov, ej lokaler

Verksamhetssystem

Idag finns två verksamhetssystem i förvaltningen, ett för HSL, SoL och LSS (Treserva) samt ett för individ- och familjeomsorgen (Lifecare). Systemen har funnits i flera år och kan komma att behöva upphandlas på sikt vilket kan innebära stora investeringsutgifter.

Övriga investeringar

Övriga investeringar är främst lokalanpassningar men kan också vara olika typer av välfärdsteknik vilket höjer kvaliteten för brukarna och underlättar för medarbetarna. Den årliga investeringspotten bedöms täcka lokalanpassningar och utrustning de närmaste åren.

6. Driftkonsekvenser

Särskilt boende

Driftkostnaderna för särskilda boenden kommer att öka i takt med att fler boenden byggs och det blir fler personer som får insatsen särskilt boende. Kostnadsökningen avser både lokaler och personalkostnader, alternativt ökade kostnader för köp av tjänster beroende på om driften av boendena sker i egen eller privat regi. För att finansiera ökade behov av insatser får socialnämnden tillskott från resursfördelningsmodellen, som bygger på demografiska förändringar.

De senaste åren har förvaltningens kostnader för nybyggda lokaler ökat betydligt. De hyror som tas ut från brukare täcker allt mindre del av lokalkostnaderna och bedömningen är att det kommer att minska ytterligare framöver. Det går inte längre att finansieras både volymökning och ökade lokalkostnader med tillskottet från resursfördelningsmodellen. Lokalkostnaderna äter upp allt större del budgetutrymmet och måste ställas mot personalkostnader. Därför kommer socialnämnden att behöva begära tilläggsanslag för ökade lokalkostnader när nya boenden skapas.

En faktor som kan bromsa kostnadsutvecklingen är om det byggs bostäder som är tillgängliga och anpassade för en åldrande befolkning. Då kan fler bo kvar i det egna hemmet med insatser från till exempel hemtjänst och sjukvård i hemmet vilket leder till att behovet av särskild boende skjuts upp.

Bostad med särskild service eller stöd

Fler platser inom bostad med särskild service LSS ökar kostnaderna varför budgettillskott behövs. Fler platser inom bostad med särskilt stöd SoL ökar förvisso lokalkostnaderna men sänker kostnaderna för köp av verksamhet, bedömningen är att det kan bli en sänkning av nettokostnaden.

Ökade nettokostnader för nybyggda lokaler gäller även denna typ av bostäder, och det behövs budgettillskott för att finansiera ökade lokalkostnader.

7. Investeringsbehov sammanfattning

Samtliga lokalinvesteringar avser skattefinansierad verksamhet och prioriterade enligt punkt 3 i anvisning, vilket innebär att investeringen bidrar till hållbar samhällsutveckling och möter demografiskt betingade behov. För särskilda boenden, säbo, bygger uppskattat belopp på boende i flera plan, med 90 platser, utgift fördelad på två år och i dagens penningvärde.

SOF investeringsbehov 10 år											
Investeringsbehov, tkr	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	Summa
Säbo 1		135 000	135 000								270 000
Utrustning säbo 1			7 000								7 000
Bmss LSS gruppboend		38 000						38 000			76 000
Bmss SoL			45 000								45 000
Säbo 2					135 000	135 000					270 000
Utrustning säbo 2						7 000					7 000
Summa bostäder	0	173 000	187 000	0	135 000	142 000	0	38 000	0	0	675 000
Investeringspott	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000	80 000
Summa SOF	8 000	181 000	195 000	8 000	143 000	150 000	8 000	46 000	8 000	8 000	755 000